

ORDLISTE – forklaring af fagsprog der optræder i folderen ”findvej i ... Grønholt Vang”.

1/ ”afdrevet” – når alle træer på et areal i skoven fældes, siger man i fagsproget at bevoksningen er afdrevet. De fældede træer fjernes fra arealet, hvorefter man har et ”kulturareal”, som derefter tilplantes med en (som oftest) ny træart. Denne metode blev tidligere brugt rigtig meget. I dag vælger skovfolk i stedet tit at forynge de gamle bevoksninger med selvsåninger fra de eksisterende gamle træer. Det er en mere naturnær metode at forynge skoven på, og samtidig også en mere skånsom metode i forhold til at sikre en mangfoldig flora og fauna på disse arealer.

2/ ”flådeegge” – først i 1800-tallet blev der – efter befaling fra kongen – plantet mange nye ege i de danske skove. Årsagen var, at vi havde tabt den danske flåde af krigsskibe til englænderne ved det store søslag i 1807. Til bygning af nye krigsskibe ville der blive brug for store mængder af egetræ. De nyplantede ege blev derfor kaldt for ”flådeegge”, og sådanne bevoksninger er altså i dag omkring 200 år gamle. Men ak og ve – krigsskibe bygges i dag ikke af egetræ, så mange af disse prægtige kæmper må nu anvendes til mere fredelige formål. Se mere herom på dette link:

http://www.denstoredanske.dk/Natur_og_milj%C3%B8/Skovbrug/Danske_skovprodukter_og_deres_anvendelse/fl%C3%A5deeg

3/ ”parforcejagtvejen” – i slutningen af 1600-tallet vandt en fransk jagtform frem herhjemme, hvor kongen var jagtherre. Kort fortalt gik jagtformen ud på at udmatte eksempelvis en kronhjort ved med hunde og ryttere at jage hjorten nærmest til døde. Derefter kunne kongen aflive det udmattede dyr med sin hirschfænger. Kongehusets interesse for denne jagtform førte til at Jægersborg Dyrehave blev skabt, og her – som i mange andre af de nordsjællandske skove – kan man se det karakteristiske stjerneformede netværk af jagtveje, som blev anlagt i den forbindelse. I 1977 ophørte parforcejagterne herhjemme. Hør og se mere udførligt om parforcejagt på dette link: <http://www.kulturarv.dk/verdensarv/kandidater/parforcejagtsystemet-og-eremitagen/>

4/ ”hulveje” – disse vejforløb er opstået i middelalderen eller endnu tidligere inden befæstede veje blev almindelige. Hulvejene er slidt ned i terrænet ofte mest synligt op eller ned ad en bakke, hvor der har været megen menneskelig færdsel med vogne og trækdyr. Undertiden har vognhjulene slidt så dybe riller i jordoverfladen, at det har været nødvendigt at flytte vejforløbet. Derfor kan man ofte, som her i Grønholt Vang, se flere hulvejsspor forløbe mere eller mindre parallelt med hinanden ned mod vandløbet til Frændesø Dam.

5/ og 6/ ”bøgeselvfor yngelse eller selvfor yngelse” – hvis bøgen bærer frø, fører det ofte til, at nye bøgeplanter spirer frem i skovbunden. Så taler skovfolk om, at en bøgeselvfor yngelse er etableret. Selvfor yngelse kan selvsagt finde sted under alle træarter, der har nået en alder, hvor de bærer frugtbar frø. I det danske skovbrugs 200-årige historie har bøgeselvfor yngelser været mere eller mindre anvendt til afløsning af gamle udlevede bevoksninger. På nogle jorder kan en naturlig selvfor yngelse etablere sig, på andre jorder må der jordbearbejdes (harves) forinden. I de seneste tiår har man i de statsejede skove selvfor yngnet gamle bøgebevoksninger i stor stil, og ofte hjulpet på vej af en forudgående jordbearbejdning. Nu drives statens skove efter naturnære principper. Derfor vil der fremover kun spire ny skov frem, hvor de naturlige forudsætninger er til stede.

7/ "spættetræer" – mange spætter har kraftige, mejselformede næb. Det spidse næb bruger spætten dels til at hakke efter føde under træernes bark og dels til udmejsling af overnatnings- og redehuller i ældre træer. Men at hakke i træer er hårdt arbejde. Derfor vælger spætten ofte at hakke i træer, hvor træets ved i forvejen er under nedbrydning eller hvor et naturligt hul er ved at dannes. Næbbet bruges også til kommunikation med artsfæller (ofte er begge køn aktive hermed) ved eksempelvis at hakke i en tør gren. Det er målt, at der kan hakkes over 20 gange i sekundet! Disse næbbede spætteaktiviteter sætter sig selvfølgelig sine spor på træstammerne, og sådanne træer kan det være fristende at kalde "spættetræer".

8/ "høsletlaug" – tidligere slog bonden hø (høslet) med le på sine marker. Høet skulle bruges til vinterfodring af husdyrene. I dag er denne simple metode afløst af maskinelle løsninger, hvor det afslåede græs pakkes ind i plastic inden dyrene får glæde deraf. På nogle af vore skovenge er den gamle metode taget op igen af frivillige, der har fundet sammen (i et laug) om dette arbejde. De benytter den gammeldags metode til at fremme tidligere tiders artsrige flora og fauna på disse enge. Det er Danmarks Naturfredningsforening der har taget initiativ til her i Grønholt Vang at få dannet et høsletlaug – se mere på DN hjemmesideopslag om høslet:

<http://www.dn.dk/Default.aspx?ID=4841>

9/ "vildtparaderne" – som afslutning på en klapjagt dag bør der altid afholdes en vildtparade. Skytterne står foran vildtet, mens klapperne tager opstilling bag vildtet, og jagtleder og hornblæser står på hver sin side. Deltagerne tager kasketten af hovedet, og lytter andægtigt til jagtlederen, der aflægger rapport om dagens resultat og takker for deltagerens indsats. Ofte blæses der på jagthorn over det nedlagte vildt inden dagen afsluttes med et "jagt forbi". Se mere om jagt og jagtformer på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside: <http://www.skovognatur.dk/Jagt/omjagt/Jagtformer/Drive/>

10/ "bøgeolden" – olden er en fællesbetegnelse for de nøddeagtige frugter af bøg og eg. Bøgens frugter kaldes bog og egens frugter for agern. Under de hårde frugtskaller findes en tynd frøskal, der omslutter det næringsholdige frø, som udvikles til en kimplante med store kimblade når frøet spirer i jorden. Frøene indeholder især kulhydrat (stivelse), i mindre grad fedtstof og protein. Gode oldentræer er som regel over 100 år gamle. I fortidens skove blev flokke af tamsvin drevet ud i skovene, hvor de levede af olden. Oldenår er år hvor bøg og eg sætter rigtig mange frø. Ofte indtræder oldenår året efter en varm, tør sommer. Du kan få flere detaljer her:

[http://www.denstoredanske.dk/index.php?title=Natur_og_milj%C3%B8/Botanik/Fagales_\(rakleblomstrede\)/olden](http://www.denstoredanske.dk/index.php?title=Natur_og_milj%C3%B8/Botanik/Fagales_(rakleblomstrede)/olden)

11/ "fag" – i denne sammenhæng er der tale om en bygningsdel – sandsynligvis i en bindingsværksbygning – hvor "fag" betegner afstanden mellem to bindinger, som består af stolper, bindbjælke og spær. Man taler også i dag om et spærfag, som er afstanden mellem to tagspær, eller om et vinduesfag. Fag anvendes altså i bygningsammenhæng om ensartede elementer, som gentages i bygningskonstruktionen, og refererer altid til en lodret inddeling.

12/ "fæstegård" – som bonde på en "fæstegård" havde man en brugsret til en ejendom, som var ejet af en anden. Ejeren bortfæstede en gård eller et hus til fæsteren som til gengæld skulle holde bedrift og bygninger og desuden levere fæsteafgifter som hoveri (gratis arbejde for ejeren) og landgilde (en slags skat i penge eller naturalier til ejeren). Fæsteforhold var især almindeligt i senmiddelalderen. Fæstet angik kun ejendommen med bygninger, men fæsteren skulle dog ifølge Danske Lov være jordejeren "hørig og lydige". Så i realiteten indebar fæstet at fæsteren var underlagt jordejeren. Dette særegne stykke landbohistorie blev først afsluttet da fæstevæsenet blev endeligt afskaffet i 1919.